

Diagnostyka stanu drzew

Jacek Szymaniak

**Seminarium „Drogi dla Natury – kampania na rzecz
zadrzewień”**

Słonek, 3-4 kwietnia 2013

Metody badania drzew, które chcemy usunąć

- ☐ „Na oko”
  - ☐ „Na ucho”
  - ☐ „Na nos”
  - ☐ „Na siłę”
  - ☐ „Na święty spokój”
-

Metody badania drzewa, którego nie chcemy usuwać

☐ Inwazyjne (brrrr...)

➤ Świder Presslera

➤ Rezystograf

☐ Nieinwazyjne

➤ Elasto-Inclino

➤ Tomografia dźwiękowa

☐ Wizualne

➤ **VTA !!**

➤ SIA

➤ WID-metoda

➤ „fachowe oględziny”

Ocena statyki w obawie przed złamaniem lub wywaleniem

- ☐ Zarządzanie ryzykiem
  - ☐ Efekt żagla
  - ☐ Smukłość
  - ☐ Złamania
  - ☐ Wywalenie
- ☐ Czynniki wpływające na statykę
    - Gatunek
    - Wiek
    - Siedlisko, stanowisko
    - Wady budowy korzeni, pnia i korony
-

Zarządzanie ryzykiem

- ☐ Kompetencje inspektorów
  - ☐ Parametry istotne dla ryzyka
  - ☐ Formularze i fotografie
  - ☐ System oceny punktowej
  - ☐ Miejsce inspekcji
  - ☐ Warunki siedliskowe
  - ☐ Cel i konsekwencje
  - ☐ Identyfikacja wad wpływających na statykę
  - ☐ Priorytety
  - ☐ Zabiegi do wykonania
-

Formularz podstawowej oceny VTA

Formularz podstawowej oceny VTA

Formularz podstawowej oceny ryzyka w otoczeniu drzewa

Data oceny _____	Autor oceny _____		
Przyczyna oceny: ☐ planowa ☐ interwencja _____			
Nr drzewa _____	Lokalizacja/ adres: _____	GPS: N _____ S _____	
Właściciel/ zarządzający: _____		Kontakt (tel. e-mail.) _____	
Rodzaj/ gatunek: _____	Wysokość _____ m	Obwód (na 130 cm) _____ cm	Szerokość korony _____ m
Wartość drzewa: ☐ pomnik przyrody ☐ gatunek chroniony ☐ ostoja gatunków chronionych ☐ inne _____			
Otoczenie drzewa/zagrożone obiekty w zasięgu upadającego drzewa:			
☐ budynki ☐ parking ☐ linie napowietrzne ☐ ruch kołowy ☐ ruch pieszy ☐ rekreacja			
Inne (opisać) _____			
Oszacować wartość obiektów ☐ mała ☐ średnia ☐ wysoka ☐ bardzo wysoka			
A. UŻYTKOWANIE: ☐ 1 - BRAK ☐ 2 - RZADKIE ☐ 3 - CZĘSTE ☐ 4 - CIĄGŁE			
Możliwość usunięcia obiektu: ☐ jest ☐ nie ma			
Uszkodzenie drzewa: korona _____ % pień _____ % korzenie _____ % Liczba przewodników: _____			
Kształt korony: ☐ asymetryczny ☐ odrosty od pnia			
Widoczne wady drzewa (1-niewielkie oznaki 2-średnio istotne 3-poważne 4-bardzo poważne)			
Odziomek: ☐ owocniki grzybów ☐ ślady rozkładu ☐ uszkodzenia nabiegów ☐ pęknięcia ☐ inne _____			
Pień: ☐ pęknięcia ☐ słabe wiązanie ☐ owocniki grzybów ☐ ślady rozkładu ☐ pędy regeneracyjne ☐ inne _____			
Konary: ☐ pęknięcia ☐ zakorek ☐ owocniki grzybów ☐ dziuple ☐ rozłamania ☐ martwe ☐ inne _____			
Gałęzie: ☐ pęknięte ☐ wygonione ☐ zawieszone ☐ susz gałęziowy ☐ jemiola ☐ owady żądlące (jakie _____)			
Korzenie: ☐ pęknięcia ☐ gleby ☐ uszkodzenia korzeni ☐ owocniki grzybów ☐ rozkład korzeni ☐ inne _____			
Siedlisko: ☐ blisko budynku ☐ nawierzchnia ☐ gleba naturalna ☐ instalacje podziemne ☐ zmiana poziomu			
☐ zagęszczenie ☐ zalewanie ☐ płytka Ekspozycja na wiatr: ☐ ryzyko niskie ☐ ryzyko wysokie			
B. OSZACOWAĆ PRAWDOPODOBIENSTWO UPADKU CZĘŚCI DRZEWA LUB CAŁEGO DRZEWA			
☐ 1 – MAŁE ☐ 2 – ŚREDNIE ☐ 3 WYSOKIE ☐ 4 – BARDZO WYSOKIE			
C. OSZACOWAĆ ŚREDNICE CZĘŚCI, KTÓRE MOGĄ UPAŚĆ (można zaznaczyć kilka)			
☐ 1 < 15 CM ☐ 2 15-45 CM ☐ 3 45-75 CM ☐ 4 > 75 CM			

SUMARYCZNA OCENA RYZYKA (wpisać niżej najwyższe wartości punktowe z A, B i C i zsumować)

	+	+	=
A. Użytkowanie	B. Prawdopodobieństwo upadku	C. Wielkość upadających części	OCENA RYZYKA

WSKAZANIA MINIMALIZOWANIA RYZYKA:

- ☐ usunięcie ☐ zastąpienie ☐ przesunięcie obiektów/ ruchu ☐ badania specjalistyczne
☐ zmniejszenie obciążenia wiatrem ☐ zmniejszenie ciężaru ☐ zdjęcie suszu ☐ usunięcie wadliwej części/korekta korony ☐ podparcie konaru ☐ ogrodzenie terenu ☐ wiązanie w koronie
☐ opis wiązań _____

Kolejna ocena: ☐ co rok ☐ co 2 lata Za: _____ miesięcy _____ lat

KOMENTARZE: _____
_____

Podpis (i pieczęć) _____

Tabele pomocnicze

- ❑ Ocena żywotności drzewa wg skali podawanej przez Kasprzaka

SKALA	
0	drzewo martwe
I	20% żywotności
II	do 50% żywotności
III	do 80% żywotności
IV	pow. 80% żywotności

Tabele pomocnicze

Stan zdrowotny wg. Pacyniaka i Smólskiego

	Charakterystyka uszkodzenia
1	drzewa zupełnie zdrowe, bez żadnych ubytków i obecności szkodników
2	drzewa z częściowo obumierającymi cieńszymi gałęziami w wierzchołkowych partiach korony, z obecnością szkodników roślinnych lub zwierzęcych
3	drzewa, które mają w 50% obumarłą koronę i kłodę lub strzałkę, jak również zaatakowane w znacznym stopniu przez szkodniki
4	drzewa w 70% z obumarłą koroną i kłodą lub strzałką i dużymi ubytkami tkanki drzewnej
5	drzewa mające ponad 70% obumarłą koronę i kłodę lub strzałkę z licznymi dziuplami, w tym także drzewa martwe

Tabele pomocnicze

Oznaczenie	Opis
0	Faza eksploracji – intensywnego rozwoju korony
1	Faza degeneracji - osłabionego rozwoju korony
2	Faza stagnacji – brak rozwoju korony
3	Faza rezygnacji – zamieranie korony
4	Faza drzewa martwego

Ocena witalności drzewa według skali Roloffa
(1989)

Strefa korzeni

- ❑ Odślonięcie systemu korzeniowego

Strefa korzeni

□ Zasypanie na budowie

Strefa korzeni

zasypyany odziomek i suchoczuby

Sylwetka

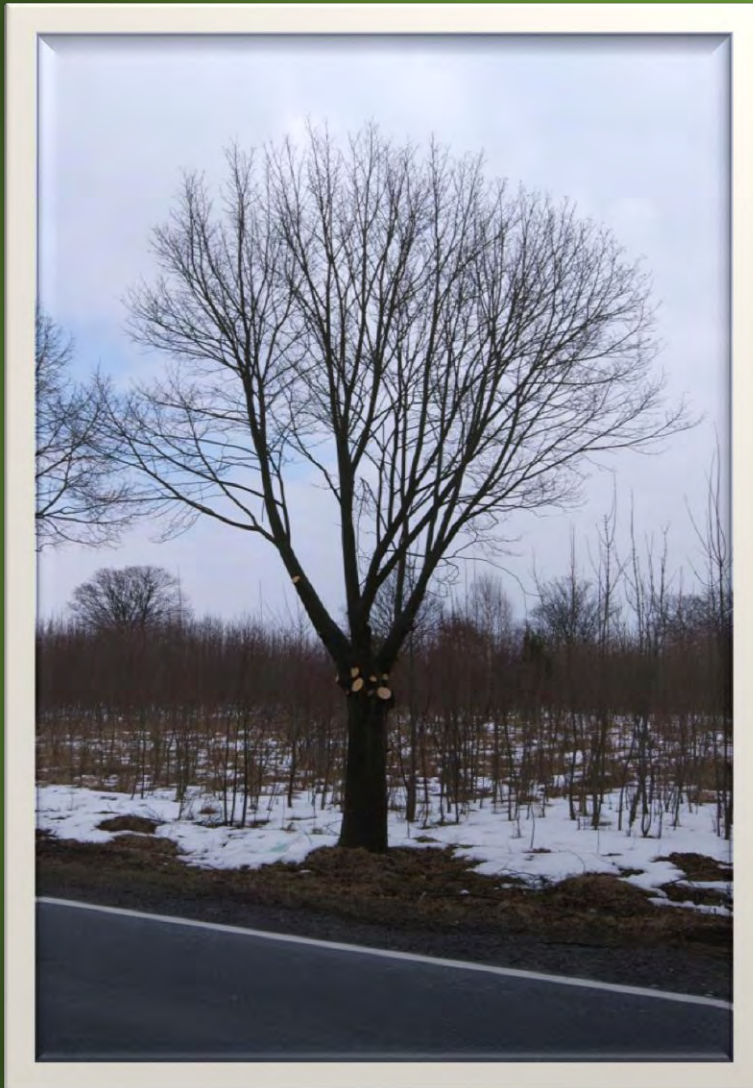
□ Nad drogą –
„roztrzepana”

Sylwetka

- ❑ Horror fizjologiczny i estetyczny
- ❑ Współczynnik smukłości $H/d > 30$

Sylwetka

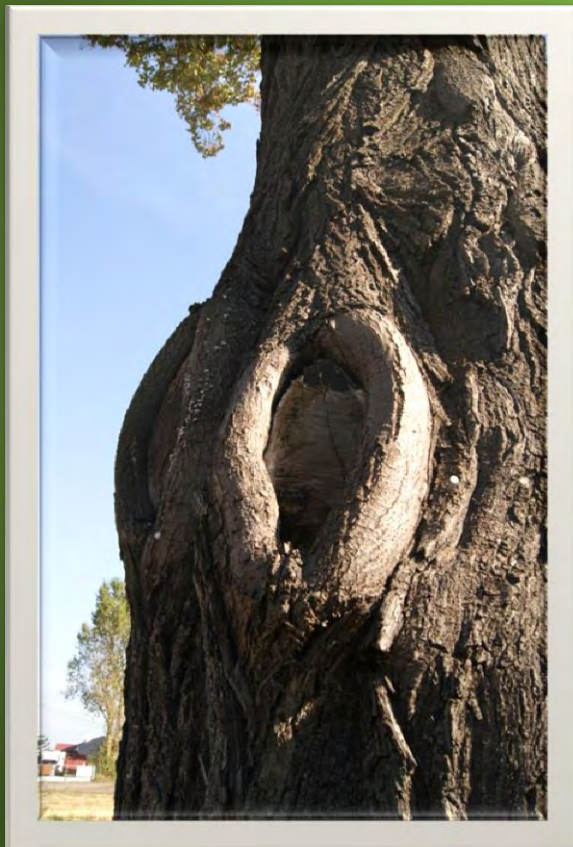
- ❑ Zrównoważona (tylko dlatego cięcie konarów tak późno??)

Ocena pnia

- Martwy – odpadająca kora

Ocena pnia

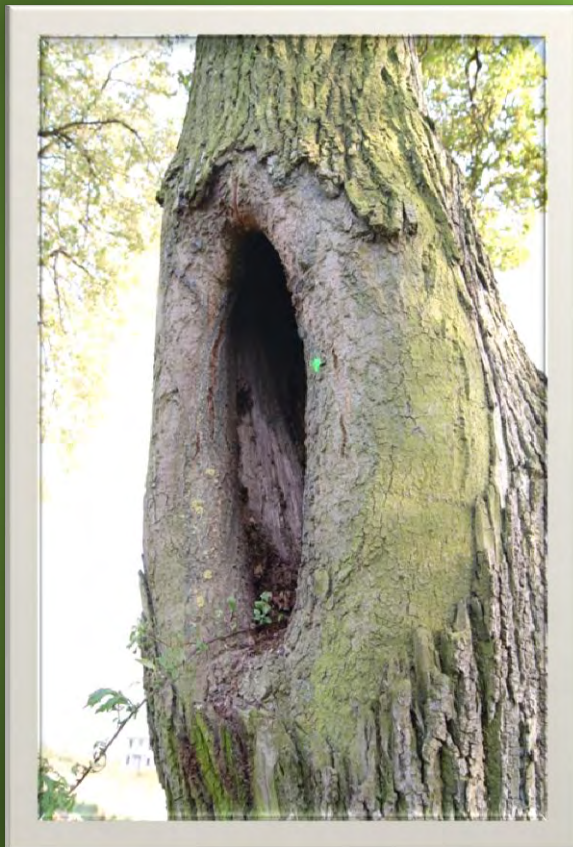
❑ Rany po cięciach

Ocena pnia

☐ Sęk nie zarośnięty

Ocena pnia

□ Ubytek kominowy
otwarty

Ocena pnia

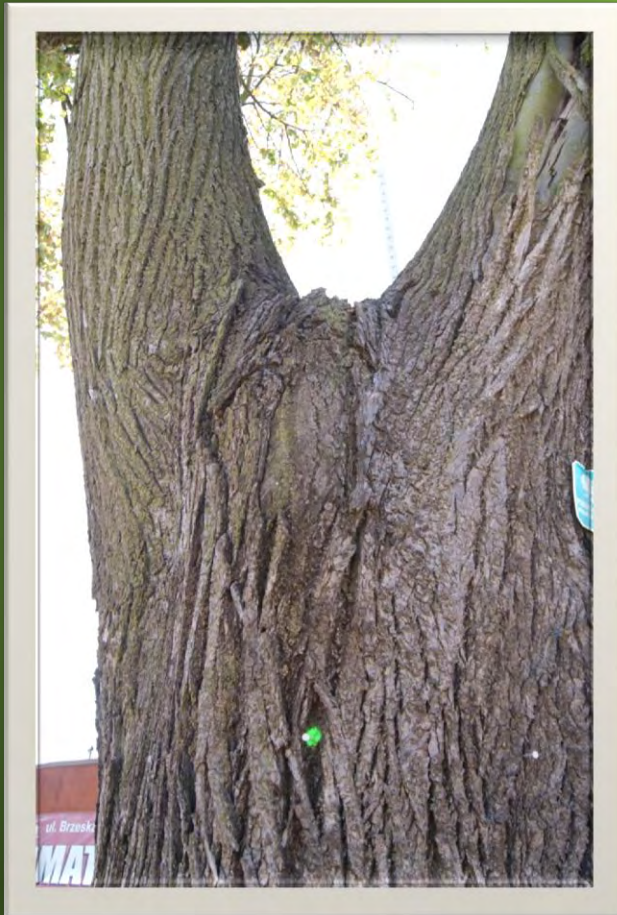
- Pęknięcie i rozszczepienie wzdłużne

Ocena pnia

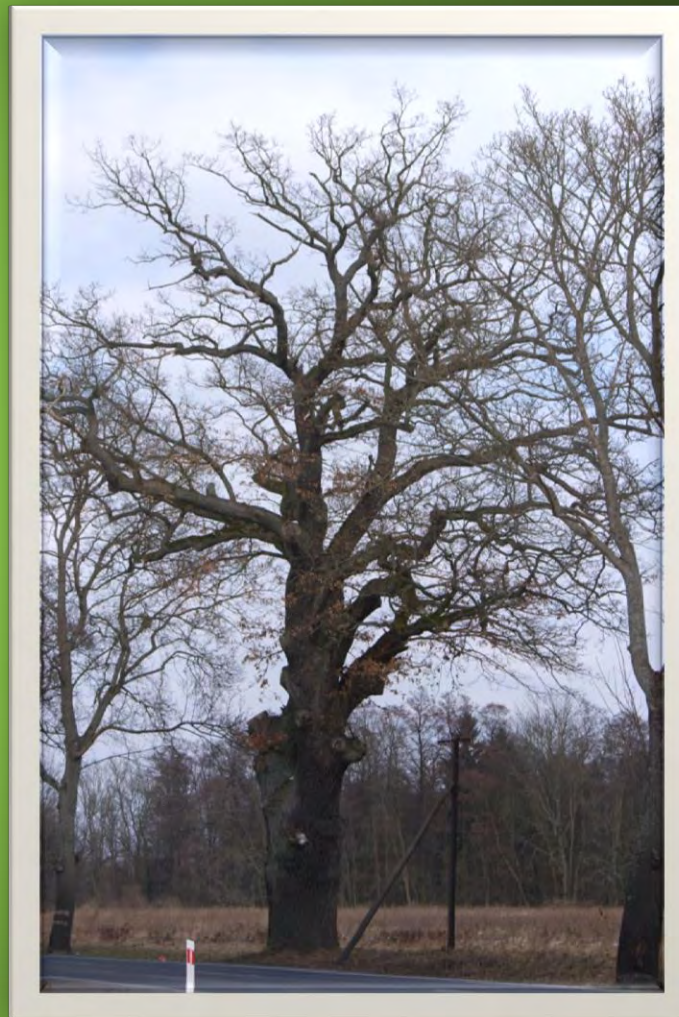
- Rozwidlenie
V-kształtne

Ocena pnia

- Rozwidlenie U-kształtne

Ocena pnia

Ocena pnia

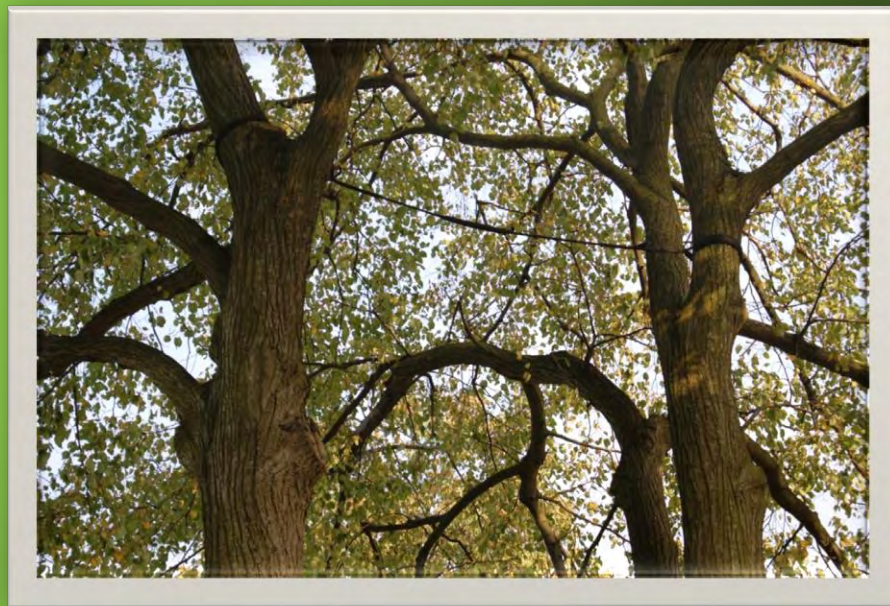

- ☐ Bardzo duży ubytek wewnętrzny

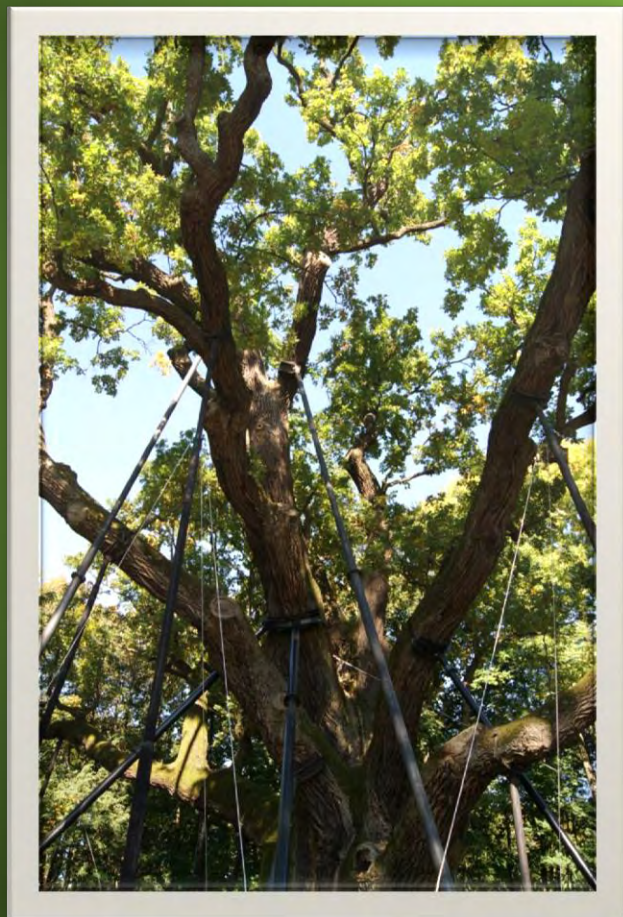
Ocena korony

Ocena korony

Ocena korony

Ocena korony

Ocena korony

**Dziękuję Państwu bardzo –
Jacek Szymaniak**

email: gaja@gaja.szczecin.pl

telefon: 602 463 419

Dofinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej